

Föreningen Emiliaskolan
Org. nr. 842000-7984

Beslut

2020-02-21
Dnr 2019:6945
1 (8)

Beslut efter riktad tillsyn av Föreningen Emiliaskolan

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Föreningen Emiliaskolan att i enlighet med det datum som framgår nedan vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister.

Åtgärder ska vidtas senast den 1 september 2020. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Nedan redovisas förslag på åtgärder. I de fall det är möjligt får bristen avhjälpas på annat sätt.

Ekonomiska förutsättningar

Skolinspektionen konstaterar att Föreningen Emiliaskolan inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Huvudmannen har ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten (2 kap. 5§ andra stycket 2 Skollagen).

Åtgärder

Huvudmannen ska ha ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten. I detta ingår att huvudmannen ska:

- Se till att verksamheten bär sina kostnader alternativt se till att huvudmannen har medel att hantera framtida resultatmässiga förluster.

Att verksamheten bär sina kostnader kan visas genom att huvudmannen inkommer med en aktuell resultat- och balansrapport inte äldre än två månader innan ovanstående redovisningsdatum samt resultatbudgetar för perioden därefter fram till och med 2021-06-30. Budgetarna ska avse huvudmannens hela verksamhet. En motivering till nivån på budgetposterna, där hänsyn ska tas till att författningskraven uppfylls avseende verksamhetens kvalitet, ska medfölja budgetarna.

Bär verksamheten inte sina kostnader ska huvudmannen istället se till att ha medel att hantera framtida resultatmässiga förluster. Detta kan uppnås genom att ytterligare kapital tillskjuts huvudmannen genom exempelvis medlemstillskott och kan visas genom att huvudmannen inkommer med en aktuell resultat- och balansrapport inte äldre än två månader innan ovanstående redovisningsdatum samt tillhörande underlag som verifierar tillskottet.

- Se till att det egna kapitalet återställs, vilket innebär att huvudmannens tillgångar ska vara minst lika stora som skulderna.

Detta kan uppnås genom att kapital tillskjuts huvudmannen genom exempelvis medlemstillskott och kan visas genom att huvudmannen inkommer med en uppdaterad resultat- och balansrapport inte äldre än två månader samt tillhörande underlag som verifierar tillskottet. Det egna kapitalet kan även återställas genom att huvudmannen genererar resultatmässiga vinst. Detta kan visas genom att huvudmannen inkommer med en aktuell resultat- och balansrapport inte äldre än två månader innan ovanstående redovisningsdatum.

- Se till att huvudmannen har ekonomiskt utrymme att löpande kunna betala sina skulder när de förfaller till betalning.

Det ekonomiska utrymmet kan exempelvis visas genom att huvudmannen inkommer med en aktuell resultat- och balansrapport inte äldre än två månader innan ovanstående redovisningsdatum samt månadsvisa likviditetsbudgetar för perioden därefter fram till och med 2021-06-30 där förväntade in- och utbetalningar framgår. Budgetarna ska avse huvudmannens hela verksamhet. En motivering till nivån på budgetposterna, där hänsyn ska tas till att författningskraven uppfylls avseende verksamhetens kvalitet, ska medfölja budgetarna. Eventuell extern finansiering ska styrkas med exempelvis kreditavtal.

Skolinspektionens bedömning

Ekonomiska förutsättningar

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen inte har ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten. Av utredningen framgår att verksamheten inte burit sina kostnader, att huvudmannens egna kapital är negativt och att huvudmannen därmed saknar medel att hantera resultatmässiga förluster. Det framgår även att det finns risk för att huvudmannen inte kommer att kunna betala sina skulder i takt med att de förfaller.

Av utredningen framgår att huvudmannen inte burit sina kostnader, det vill säga att kostnaderna överstiger intäkterna. Huvudmannen redovisade visserligen en stor vinst räkenskapsår 2017 men detta är ett undantagsår och var främst ett resultat av kostnadsåstramningar. Enligt preliminära rapporter för perioden 2019-07-01 -2019-08-31 är årsresultatet fortsatt negativt och de ackumulerade förlusterna uppgår till betydande belopp per 2019-06-30.

Av utredningen framgår även att huvudmannen har ett negativt eget kapital per 2019-06-30. Detta innebär att skulderna överstiger tillgångarna och att huvudmannen därmed saknar medel för att hantera framtida resultatmässiga förluster. Ett negativt eget kapital medför en försämrad överlevnadsförmåga och ökar risken för obestånd eller konkurs. Huvudmannens auktoriserade revisor har i årsredovisningen 2018-07-01 – 2019-06-30 uttalat sig om att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor avseende antagandet om fortsatt drift. Verksamheten har sedan det egna kapitalet blev negativt inte visat tillräckliga överskott för att återställa det egna kapitalet trots en markant lönsamhetsförbättring under 2017. Att återställa det egna kapitalet innebär att det bokförda värdet av huvudmannens tillgångar ska vara minst lika stort som det bokförda värdet av skulderna.

Av utredningen framgår vidare att det finns en risk för att huvudmannen inte kommer att kunna betala sina skulder i takt med att de förfaller. De kortfristiga skulderna översteg de totala tillgångarna per 2019-06-30 med 1,2 miljoner kronor vilket även huvudmannens revisor valt att kommentera i revisionsberättelsen per 2019-06-30 som en osäkerhetsfaktor för föreningens möjligheter att fortsätta verksamheten. Det innebär att huvudmannens betalningsförmåga är svag och att det råder en osäkerhet om huvudmannen kommer att kunna betala sina skulder i takt med att de förfaller. Det innebär också att det råder en osäkerhet om huvudmannen har utrymme att hantera oförutsedda utgifter.

Huvudmannen har inkommit med uppgifter om att huvudmannen vidtagit akuta åtgärder för att förbättra skolans ekonomi då det uppstått en likviditetsbrist. Huvudmannen anger att kostnadsbesparingar kommer genomföras med start från december 2019. Vidare anger huvudmannen att styrelsen påbörjat förhandlingar med banken samt att kontanta medel har tillförts i form av ett lån från en privatperson för att förbättra huvudmannens likviditet. Utöver detta har tre medarbetare valt att skjuta upp sina löneutbetalningar för november månad som ett tillfälligt lån till skolan för att föreningen ska klara av den låga likviditeten. Dessa åtgärder visar att det råder en osäkerhet om huvudmannen kommer att kunna betala sina skulder i takt med att de förfaller. Övriga planerade åtgärder enligt huvudmannen är att se över antal barn per klass. Huvudmannen har även inkommit med en likviditetsprognos som visar att huvudmannen förväntar sig ha likvida medel för att betala sina skulder för perioden oktober 2019 till september 2020. Likviditetsprognosen visar visserligen ett överskott men de totala utbetalningarna överstiger de totala inbetalningarna. Tillskott, i form av ett lån, samt kostnadsbesparingar skulle i och för sig påverka förmågan att betala skulder i takt med att de förfaller men huvudmannens egna kapital är alltså negativt med ett betydande belopp per 2019-06-30. Huvudmannens uppgifter handlar även om planerade åtgärder och likviditetsprognosen indikerar att utbetalningarna även framöver kommer överstiga inbetalningarna med betydande belopp.

Genom ovanstående är det sammantaget utrett att Föreningen Emiliaskolan saknar ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten. Skolinspektionen bedömer att det råder en osäkerhet kring verksamhetens fortlevnad och risken är stor att föreningen hamnar på obestånd. Det är därför nödvändigt att åtgärder vidtas för att stärka ekonomin hos huvudmannen för att förhindra en plötslig nedläggning av verksamheten och skapa de förutsättningar som krävs för att kunna driva verksamheten vid skolan i enlighet med författningarnas krav.

Rättslig reglering

Enligt 2 kap 5 § skollagen får enskilda efter ansökan godkännas som huvudman för förskola, förskoleklass, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola, gymnasiesärskola och fritidshem. Godkännande ska lämnas om den enskilde genom erfarenhet eller på annat sätt har förvärvat insikt i de föreskrifter som gäller för verksamheten, har ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten och i övrigt har förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för utbildningen. I 26 kap. 3 § skollagen anges vidare att Skolinspektionen har tillsyn över att enskilda som godkänts av Skolinspektionen fortlöpande uppfyller dessa krav. Enligt förarbetena till skollagen (prop. 2017/18:158, s. 52) ska de aktuella kraven fortlöpande vara uppfyllda.

I förarbetena till skollagen (prop. 2017/18:158, s. 122) anges vidare att den enskilde ska ha ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten. Kravet gäller under hela den tid då verksamheten bedrivs. I kravet på ekonomiska förutsättningar ligger att verksamheten ska bedrivas på ett sätt som innebär att den bär sina kostnader och att det finns ekonomiskt utrymme för nödvändiga investeringar. Det kan bli aktuellt att ingripa mot en aktör om ekonomin kraftigt försämras, t.ex. genom vikande elevunderlag eller att aktörens tillgångar minskar, på ett sådant sätt att det påverkar förutsättningarna att bedriva en verksamhet av godtagbar kvalitet enligt lagar och andra föreskrifter. Om verksamheten visar ett underskott bör det vägas in om det finns fonderade eller andra medel, exempelvis en bankgaranti, tillgängliga för att hantera underskottet. En prognos som visar att det finns förutsättningar att inom skälig tid nå ett överskott kan också vara en indikation på att kravet är uppfyllt. Om det är fråga om ett bolag som ingår i en koncern bör det även beaktas om ekonomin i koncernen som helhet påverkar aktörens ekonomiska förutsättningar.

Det anges i skollagens förarbeten (prop. 2017/18:158 s. 50) att om en tillsynsmyndighet konstaterar att det finns risk att verksamheten inom en nära framtid kommer gå i konkurs bör detta vara ett skäl att ingripa mot verksamheten.

Skolinspektionens utredning

Utredningen visar att huvudmannen inte har burit sina kostnader, det vill säga att kostnaderna överstiger intäkterna. Senast fastställda bokslut avseende perioden 2018-07-01 -2019-06-30 redovisar huvudmannen en förlust om 864 tusen kronor. För räkenskapsåret 2017 samt 2018-01-01 -2018-06-30 redovisar huvudmannen en

vinst om 1,8 miljoner kronor respektive 268 tusen kronor. Ackumulerade förluster uppgår dock till 1,6 miljoner kronor per 2019-06-30 då huvudmannens verksamhet inte burit sina kostnader över tid. Enligt preliminära balans- och resultatrapporter för perioden 2019-07-01 till 2019-08-31 redovisar huvudmannen återigen en förlust om 535 tusen kronor.

Av utredningen framgår att huvudmannen har ett negativt eget kapital. Enligt den senast fastställda årsredovisningen, för perioden 2018-07-01 till 2019-06-30, redovisar huvudmannen ett negativt eget kapital på minus 1,6 miljoner kronor. Utredningen visar att huvudmannen inte burit sina kostnader under en längre period tidigare räkenskapsår, redan i årsredovisningen för räkenskapsår 2011/2012 visar föreningen ett negativt eget kapital om minus 1,7 miljoner kronor. Under 2017 var dock lönsamheten mycket god och huvudmannens verksamhet bar sina kostnader med ett resultat på 1,8 miljoner kronor vilket främst var ett resultat av kostnadsåtgärningar. Det därpå följande räkenskapsåret var förkortat till sex månader och omfattade därmed perioden 2018-01-01 till 2018-06-30. Även detta räkenskapsår bar verksamheten sina kostnader och visade ett årsresultat uppgående till 268 tusen kronor. De positiva årsresultaten har minskat underskottet i eget kapital från minus 2,8 miljoner per den 31 december 2016 till minus 782 tusen kronor per den 30 juni 2018. Huvudmannen redovisar dock återigen en förlust för räkenskapsår 2018-07-01 - 2019-06-30 om 864 tusen kronor vilket medför att underskottet i eget kapital i princip fördubblats och uppgick till 1,6 miljoner kronor per 2019-06-30. Enligt preliminära resultat- och balansrapporter för perioden 2019-07-01 till och med 2019-08-31 redovisar huvudmannen en förlust om minus 535 tusen kronor vilket ökar underskottet i eget kapital.

Huvudmannens auktoriserade revisor har i årsredovisningen för det senast fastställda bokslutet, 2018-07-01 till 2019-06-30, uttalat sig om att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor avseende antagandet om fortsatt drift. Anledningen är att föreningen redovisar en förlust om 864 tusen kronor för det aktuella räkenskapsåret. Föreningens kassalikviditet uppgår till 59 procent vilket innebär att föreningens kortfristiga skulder per bokslutsdagen, 2019-06-30, översteg dess omsättningstillgångar med 1,2 miljoner kronor. Revisorn skriver att dessa förhållanden tyder på, tillsammans med övriga omständigheter så som kostnadsbesparingar som nämns i förvaltningsberättelsen per 2019-06-30, att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor som skapar betydande tvivel om föreningens förmåga att fortsätta verksamheten.

Av utredningen framgår vidare att det finns en risk för att huvudmannen inte kommer att kunna betala sina skulder i takt med att de förfaller. De kortfristiga skulderna översteg de totala tillgångarna per 2019-06-30 med 1,2 miljoner kronor. Huvudmannen har inkommit med uppgifter om att huvudmannen vidtagit akuta åtgärder för att förbättra skolans ekonomi då det uppstått en likviditetsbrist. Huvudmannen anger bland annat att kostnadsbesparingar kommer genomföras med 70 tusen kronor från och med december månad 2019 och sedan 230 tusen kronor i

månaden från och med januari 2020. Vidare anger huvudmannen att styrelsen påbörjat förhandlingar med banken för att förhandla ner amorteringstakten för att förbättra huvudmannens likviditet. Kontanta medel har även tillförts i form av ett lån från en privatperson om 200 tusen kronor samt att tre medarbetare valt att skjuta upp sina löneutbetalningar för november månad som ett tillfälligt lån till skolan så att föreningen kan klara av den låga likviditeten. Övriga planerade åtgärder enligt huvudmannen är att se över antal barn per klass. Huvudmannen har även inkommit med en likviditetsprognos att huvudmannen förväntas ha likvida medel för att betala sina skulder för perioden oktober 2019 till september 2020. De totala utbetalningarna överstiger de totala inbetalningarna för perioden oktober 2019 till september 2020 med 1,3 miljoner kronor. Likviditetsprognosen visar dock ett överskott om 307 tusen kronor per september 2020.

Ägar- och ledningsprövning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Föreningen Emiliaskolan uppfyller författningarnas krav inom ägar- och ledningsprövning.

Enligt 2 kap. 5 § skollagen får enskilda efter ansökan godkännas som huvudmän för bland annat grundskola. Godkännande ska lämnas om den enskilde 1) genom erfarenhet eller på annat sätt har förvärvat insikt i de föreskrifter som gäller för verksamheten, 2) har ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten, och 3) i övrigt har förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för utbildningen. Vidare krävs att den enskilde i övrigt bedöms lämplig. Av 26 kap. 3 § skollagen framgår att Skolinspektionen har tillsyn över att enskilda som godkänts av Skolinspektionen fortlöpande uppfyller dessa krav. Av 2 kap. 5 a § skollagen framgår att följande personer ska omfattas av ägar- och ledningsprövningen när det gäller en juridisk person: Den verkställande direktören och andra som genom en ledande ställning eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande över verksamheten, styrelseledamöter och styrelsesuppleanter, bolagsmännen i kommanditbolag och andra handelsbolag, samt personer som genom ett direkt eller indirekt ägande har ett väsentligt inflytande över verksamheten.

Skolinspektionen har gjort bedömningen att följande personer tillhör ägar- och ledningskretsen: styrelseordförande Mimmi Masters, vice styrelseordförande John Lepic, styrelseledamot Tina Andersson, styrelseledamot Fredrik Hanell, styrelseledamot Thomas Uhl och styrelsesuppleant Olga Stevens.

På skolinspektionens vägnar

X Cecilia Kjellman

Enhetschef
Signerat av: Cecilia Kjellman

X Maria Nyman

Föredragande
Signerat av: Maria Nyman